

Budapest,
1999. június 3.,
csütörtök

48. szám

Ára: 135,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
16/1999. (VI. 3.) KHVM r.	Az áruknak TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó vámegegyezmény mellékleteinek kihirdetéséről 3002
8/1999. (VI. 3.) NKÖM r.	A Klebelsberg Kuno ösztöndíj alapításáról és odaítéléséről 3002
13/1999. (VI. 3.) PM r.	Az országkockázat kezeléséről szóló 25/1998. (X. 9.) PM rendelet módosításáról 3003
42/1999. (VI. 3.) OGY h.	Mentelmi jog fenntartásáról 3005
43/1999. (VI. 3.) OGY h.	Az Országgyűlés bizottságainak létrehozásáról, tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról szóló 39/1998. (VI. 29.) OGY határozat módosításáról 3005
44/1999. (VI. 3.) OGY h.	A Magyar Köztársaság Kormánya és a Bolgár Köztársaság Kormánya között a jogellenesen tartózkodó személyeknek az államhatáron történő visszafogadásáról szóló, Budapesten, 1998. november hónap 11. napján aláírt Egyezmény megerősítéséről 3005
45/1999. (VI. 3.) OGY h.	A Magyar Köztársaság és az Egyiptomi Arab Köztársaság között a polgári és kereskedelmi jogsegélyről szóló, Kairóban, 1996. március 26. napján aláírt Egyezmény megerősítéséről 3005
46/1999. (VI. 3.) OGY h.	Az Egyesült Nemzetek saját és kisegítő személyzetének biztonságáról szóló Egyezményhez való csatlakozás tárgyában 3006
47/1999. (VI. 3.) OGY h.	„Az elsvitatagosodás elleni küzdelemről a súlyos aszályllyal és/vagy elsvitatagosodással sújtott országokban, különös tekintettel Afrikára” ENSZ Egyezményhez való csatlakozásról 3006
48/1999. (VI. 3.) OGY h.	Az Európai Szociális Karta megerősítéséről 3006
49/1999. (VI. 3.) OGY h.	Az Európa Tanács „Korrupció Elleni Államok Csoportjához” (GRECO) való csatlakozásról 3007
50/1999. (VI. 3.) OGY h.	Bakonypéterd és Lázi községek Veszprém megyéből Győr-Moson-Sopron megyéhez csatlakozásáról 3007
51/1999. (VI. 3.) OGY h.	Tiszaug község Jász-Nagykun-Szolnok megyéből Bács-Kiskun megyéhez csatlakozásáról 3007
52/1999. (VI. 3.) OGY h.	A Magyar Televízió, a Magyar Rádió és a Hungária Televízió Közalapítványok kiegészítő támogatásáról, valamint az Országos Rádió és Televízió Testület 1999. évi költségvetésének időarányos felhasználásáról 3007
53/1999. (VI. 3.) OGY h.	A Gazdasági Versenyhivatal 1997. évi, valamint 1998. évi tevékenységéről és a versenytörvény alkalmazása során szerzett, a verseny tisztaságának és szabadságának érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról szóló beszámoló elfogadásáról 3008
13/1999. (VI. 3.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata 3008
14/1999. (VI. 3.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata 3011
15/1999. (VI. 3.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata 3017
19/1999. (VI. 3.) ME h.	Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság Tanácsa tagjának kinevezéséről 3019
	A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozata 3019

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

A közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter 16/1999. (VI. 3.) KHVM rendelete

az áruknak TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó vámegegyezmény mellékleteinek kihirdetéséről

1. §

Az áruknak TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozására vonatkozó vámegegyezmény kihirdetéséről szóló 1978. évi 16. törvényerejű rendelet 4. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a vámegegyezmény mellékleteit e rendelet mellékleteként kihirdetem.

2. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba. A rendelet mellékletét a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Értesítő tartalmazza.

(2) A vámhatóság által, a melléklet alapján 1998. március 1-je után elfogadott eljárásokat és nyomtatványokat érvényesnek kell tekinteni.

Katona Kálmán s. k.,
közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter

A nemzeti kulturális örökség miniszterének 8/1999. (VI. 3.) NKÖM rendelete

a Klebelsberg Kuno ösztöndíj alapításáról
és odaítéléséről

A nemzeti kulturális örökség miniszterének feladat- és hatásköréről szóló 161/1998. (IX. 30.) Korm. rendelet 6. §-a (1) bekezdésének c) pontja és (2) bekezdésének b) pontjában, valamint a 7. §-ának b) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A Klebelsberg Kuno ösztöndíj (a továbbiakban: ösztöndíj) célja, hogy Klebelsberg Kuno szellemi hagyatékát őrizendő

a) elősegítse a külföldi kulturális intézetekben, valamint egyéb helyszíneken a magyar nyelv és kultúra külföldi írott és tárgyi emlékeinek tanulmányozását célzó feladatok végzését;

b) hozzájáruljon a külföldi kulturális intézetekben folyó kultúrdiplomáciai és szakmai munka sikeres megvalósításához;

c) támogassa bölcsészeti- és társadalomtudományi szakemberek, kutatók, oktatók külföldi könyvtári, kézirat-tári és levéltári kutatásait, feltárási és forráskiadási munkáit, valamint kulturális és tudományos célú, külföldi szakmai tanulmányútját.

2. §

(1) Az ösztöndíjat a nemzeti kulturális örökség minisztere adományozza.

(2) Az ösztöndíj pályázatát a bíráló bizottság (a továbbiakban: bizottság) rendszeres időközönként, de akadémiái évenként legalább egy alkalommal hirdeti meg, és a Kulturális Közlönyben, legalább egy országos napilapban, valamint a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma honlapján teszi közzé.

(3) A pályázati felhívás tartalmazza a pályázat feltételeit, a pályázati anyag kötelező tartalmát és benyújtásának határidejét, az ösztöndíj tartalmát.

(4) Az ösztöndíj folyósításának feltétele, hogy a pályázatot elnyert személy és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma között az ösztöndíj folyósításának feltételeit rögzítő szerződés jöjjön létre.

3. §

(1) A pályázaton az vehet részt, aki

a) magyar állampolgár;

b) egyetemi vagy főiskolai oklevéllel rendelkezik.

(2) A pályázat elbírálásánál előnyben részesülnek a doktor (PhD), illetőleg mester (DLA) vagy azzal egyenértékű fokozattal rendelkező, vagy ezek megszerzése végett tanulmányokat folytató oktatók vagy kutatók.

4. §

Az ösztöndíjban részesülhet, aki

a) a 3. §-ban meghatározott feltételeknek megfelel;

b) a pályázati felhívásban meghatározott dokumentumokat hiánytalanul és határidőn belül csatolta.

5. §

(1) A pályázatokat a bizottság bírálja el, s dönt az 1. §-ban megfogalmazott célkitűzések figyelembevételével az ösztöndíj odaítéléséről.

(2) A bizottság elnöke a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának közigazgatási államtitkára.

(3) A bizottság létszáma — az elnök személyén kívül — 6 fő, akik közül a bizottság állandó tagja a nemzetközi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár és a kulturális helyettes államtitkár, nem állandó tagjai pedig a kulturális és tudományos élet kiemelkedő képviselői.

(4) A bizottság nem állandó tagjait — határozott időtartamra — a nemzeti kulturális örökség minisztere nevezi ki.

(5) A bizottság évente legalább egy alkalommal ülészik.

6. §

(1) A pályázatokat a bizottság tagjai a pályázati anyag alapján értékelik.

(2) A formailag hibás pályázatokat az érdemi elbírálásból a bizottság egyedi döntéssel zárja ki, és a pályázót értesíti. A döntés felülvizsgálatát a pályázó a bizottság elnökénél a döntéstől számított 8 napon belül kezdeményezheti, aki a pályázatok értékelése előtt legalább három nappal köteles döntését meghozni.

7. §

(1) Az ösztöndíj időtartama a pályázó által benyújtott pályázati munkaterv figyelembevételével hozott bíráló bizottsági döntésnek megfelelően 2 és 5 hónap közötti terjedelmű lehet.

(2) Kivételesen indokolt esetben az ösztöndíj időtartama az (1) bekezdésben meghatározott időtartamot is meghaladhatja.

(3) Az ösztöndíj szállást vagy szállástérítést, megélhetést biztosító pénzbeli juttatást és útiköltség-térítést tartalmaz, azonban a pályázati felhívás ettől eltérő is lehet.

8. §

Az ösztöndíjas az ösztöndíj leteltekor jelentést készít az elvégzett feladatokról. Az ösztöndíj befejezését követő fél éven belül részletes beszámolót ad a bizottságnak a vállalt feladatok teljesítéséről, amit tevékenysége eredményeinek dokumentumaival támaszt alá.

9. §

(1) Az ösztöndíj pénzügyi fedezetét a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma költségvetési előirányzatában tervezett forrás biztosítja.

(2) Az ösztöndíj lemondása esetén az ösztöndíj-maradvány felhasználásáról a bizottság a következő évi pályázat elbírálása során dönt.

10. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Hámori József s. k.,
a nemzeti kulturális örökség minisztere

A pénzügyminiszter 13/1999. (VI. 3.) PM rendelete

**az országhozjárás kezeléséről szóló
25/1998. (X. 9.) PM rendelet módosításáról**

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló, többször módosított 1996. évi CXII. törvény 235. §-a (2) bekezdésének *e*) és *j*) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Nemzeti Bank javaslatának figyelembevételével, az országhozjárás kezeléséről szóló 25/1998. (X. 9.) PM rendelet (a továbbiakban: R.) módosítására az alábbiakat rendelem el:

1. §

Az R. melléklete helyébe e rendelet *melléklete* lép.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

Varga Mihály s. k.,
pénzügyminisztériumi politikai államtitkár

Melléklet
a 13/1999. (VI. 3.) PM rendelethez

Országbesorolási lista

1. kategóriába tartozó országok:

Amerikai Egyesült Államok
Andorra
Ausztrália
Ausztria
Bahama-szigetek
Belgium
Bermuda
Chile
Ciprus
Csehország
Dánia
Dél-Korea
Egyesült Arab Emírségek
Egyesült Királyság
Finnország
Franciaország
Gibraltár
Görögország
Guernsey (Csatorna-szigetek)
Hollandia
Hongkong
Írország
Izland
Izrael
Japán
Jersey (Csatorna-szigetek)
Kajmán-szigetek
Kanada
Katar
Kína
Kolumbia
Kuvait
Lengyelország
Liechtenstein
Luxemburg
Macau
Málta
Man-sziget (Csatorna-szigetek)
Mauritius
Monaco
Németország
Norvégia
Olaszország
Omán
Portugália
San Marino
Spanyolország
Svájc

Svédország
Szaúd-Arábia
Szingapúr
Szlovénia
Tajvan
Tunézia
Új-Zéland
Uruguay

2. kategóriába tartozó országok:

Argentína
Bahrein
Barbados
Costa Rica
Dél-afrikai Köztársaság
Egyiptom
El Salvador
Észtország
Fülöp-szigetek
Guatemala
Horvátország
India
Jamaica
Jordánia
Lettország
Litvánia
Malajzia
Marokkó
Mexikó
Panama
Peru
Szlovákia
Thaiföld
Trinidad és Tobago

3. kategóriába tartozó országok:

Bolívia
Bulgária
Cook-szigetek
Dominikai Köztársaság
Ecuador
Kazahsztán
Libanon
Moldova
Paraguay
Pápua Új-Guinea
Románia
Törökország
Venezuela
Vietnam

4. kategóriába tartozó országok:

A fel nem sorolt országok.

III. rész HATÁROZATOK

Az Országgyűlés határozatai

Az Országgyűlés 42/1999. (VI. 3.) OGY határozata

mentelmi jog fenntartásáról*

A Magyar Köztársaság Országgyűlése *dr. Szabó Erika* országgyűlési képviselő mentelmi jogát a Kiskunhalasi Városi Bíróság 7.B.210/1999/2. számú megkeresésével érintett ügyben fenntartja.

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Kapronczai Mihály s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Molnár Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Országgyűlés 43/1999. (VI. 3.) OGY határozata

az Országgyűlés bizottságainak létrehozásáról,
tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról szóló
39/1998. (VI. 29.) OGY határozat módosításáról**

Az Országgyűlés bizottságainak létrehozásáról, tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról szóló 39/1998. (VI. 29.) OGY határozat a következők szerint módosul:

Az Országgyűlés

a Külügyi bizottságba

Molnár Róbert helyett

dr. Czira Szabolcsot,

az Egészségügyi és szociális bizottságba

dr. Czira Szabolcs helyett

Zsikla Győzőt

a bizottság tagjává

megválasztja.

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Kapronczai Mihály s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Molnár Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

* A határozatot az Országgyűlés az 1999. június 1-jei ülésnapján fogadta el.

** A határozatot az Országgyűlés az 1999. június 1-jei ülésnapján fogadta el.

Az Országgyűlés 44/1999. (VI. 3.) OGY határozata

a Magyar Köztársaság Kormánya és a Bolgár Köztársaság Kormánya között a jogellenesen tartózkodó személyeknek az államhatáron történő visszafogadásáról szóló, Budapesten, 1998. november hónap 11. napján aláírt Egyezmény megerősítéséről*

Az Országgyűlés

1. megerősíti a Magyar Köztársaság Kormánya és a Bolgár Köztársaság Kormánya között a jogellenesen tartózkodó személyeknek az államhatáron történő visszafogadásáról szóló, Budapesten, 1998. november hónap 11. napján aláírt Egyezményt;

2. felkéri a köztársasági elnököt a megerősítő okirat kiállítására;

3. felkéri a külügyminisztert, hogy az Egyezmény megerősítéséről diplomáciai úton értesítse a Bolgár Köztársaság Kormányát.

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Kapronczai Mihály s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Molnár Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Országgyűlés 45/1999. (VI. 3.) OGY határozata

a Magyar Köztársaság és az Egyiptomi Arab Köztársaság között a polgári és kereskedelmi jogsegélyről szóló, Kairóban, 1996. március 26. napján aláírt Egyezmény megerősítéséről**

Az Országgyűlés

1. megerősíti a Magyar Köztársaság és az Egyiptomi Arab Köztársaság között a polgári és kereskedelmi jogsegélyről szóló, Kairóban, 1996. március 26. napján aláírt Egyezményt;

2. felkéri a külügyminisztert, hogy az Egyezmény megerősítéséről diplomáciai úton értesítse az Egyiptomi Arab Köztársaságot;

* A határozatot az Országgyűlés az 1999. június 1-jei ülésnapján fogadta el.

** A határozatot az Országgyűlés az 1999. június 1-jei ülésnapján fogadta el.

3. felhívja a Kormányt, hogy a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 16. §-ának (1) bekezdése alapján az Egyezmény kihirdetése érdekében, annak hatálybalépését követően haladéktalanul terjessze az Országgyűlés elé az Egyezmény kihirdetéséről szóló törvényjavaslatot.

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Kapronczai Mihály s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Molnár Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Országgyűlés 46/1999. (VI. 3.) OGY határozata

az Egyesült Nemzetek saját és kisegítő személyzetének biztonságáról szóló Egyezményhez való csatlakozás tárgyában*

Az Országgyűlés

1. egyetért az Egyesült Nemzetek saját és kisegítő személyzetének biztonságáról szóló Egyezményhez való csatlakozással;

2. felkéri a köztársasági elnököt a csatlakozási okirat kiállítására;

3. felkéri a külügyminisztert, hogy a csatlakozási okirat letétbe helyezéséről gondoskodjék.

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Kapronczai Mihály s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Molnár Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Országgyűlés 47/1999. (VI. 3.) OGY határozata

„Az elsivatagosodás elleni küzdelemről a súlyos aszályal és/vagy elsivatagosodással sújtott országokban, különös tekintettel Afrikára” ENSZ Egyezményhez való csatlakozásról**

Az Országgyűlés

1. egyetért azzal, hogy hazánk csatlakozzon „Az elsivatagosodás elleni küzdelemről a súlyos aszályal és/vagy elsivatagosodással sújtott országokban, különös tekintettel Afrikára” ENSZ Egyezményhez,

* A határozatot az Országgyűlés az 1999. június 1-jei ülésnapján fogadta el.

** A határozatot az Országgyűlés az 1999. június 1-jei ülésnapján fogadta el.

2. felkéri a köztársasági elnököt a csatlakozási okirat kiállítására.

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Kapronczai Mihály s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Molnár Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Országgyűlés 48/1999. (VI. 3.) OGY határozata

az Európai Szociális Karta megerősítéséről*

Az Országgyűlés

1. megerősíti az Európai Szociális Kartát azzal, hogy a kötelező alkalmazás a jelen határozat 4. pontjában említett cikkekre terjed ki;

2. felkéri a köztársasági elnököt a megerősítő okirat kiállítására;

3. felkéri a külügyminisztert, hogy a megerősítő okiratot az Európa Tanács főtákaránál helyezze letétbe;

4. felkéri a külügyminisztert, hogy a megerősítő okirat letétbe helyezésével egyidejűleg értesítse az Európa Tanács főtákarát a Karta 20. cikkében foglaltak alapján — a 20. cikk 1. bekezdése b) és c) pontjának megfelelően — kiválasztott alábbi cikkek és bekezdések listájáról:

- 1. cikk
- 2. cikk
- 3. cikk
- 5. cikk
- 6. cikk
- 8. cikk
- 9. cikk
- 11. cikk
- 13. cikk
- 14. cikk
- 16. cikk
- 17. cikk

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Kapronczai Mihály s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Molnár Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

* A határozatot az Országgyűlés az 1999. június 1-jei ülésnapján fogadta el.

**Az Országgyűlés
49/1999. (VI. 3.) OGY
határozata**

az Európa Tanács „Korrupció Elleni Államok Csoportjához” (GRECO) való csatlakozásról*

Az Országgyűlés

1. egyetért azzal, hogy a Magyar Köztársaság csatlakozzon az Európa Tanács „Korrupció Elleni Államok Csoportjához”;

2. felhatalmazza a Kormányt, hogy a csatlakozási szándékról szóló nyilatkozatot juttassa el az Európa Tanács főtitkárához;

3. felhatalmazza a Kormányt, hogy az Európa Tanács Miniszterek Bizottságának (97)24. számú határozatát a korrupció elleni 20 irányelvről, illetve a (98)7. számú határozatot a GRECO felállításához szükséges felhatalmazásról, továbbá a GRECO statútumát tegye közzé.

*Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke*

*Kapronczai Mihály s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

*Molnár Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

**Az Országgyűlés
50/1999. (VI. 3.) OGY
határozata**

**Bakonypéterd és Lázi községek Veszprém megyéből
Győr-Moson-Sopron megyéhez csatolásáról****

Az Országgyűlés a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 93. §-ának (4) bekezdése alapján Bakonypéterd Község Önkormányzata képviselő-testületének kezdeményezésére Bakonypéterd községet jelenlegi területével, továbbá Lázi Község Önkormányzata képviselő-testületének kezdeményezésére Lázi községet jelenlegi területével 1999. június 30. napjával Veszprém megyéből Győr-Moson-Sopron megyéhez csatolja.

*Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke*

*Kapronczai Mihály s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

*Molnár Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

* A határozatot az Országgyűlés az 1999. június 1-jei ülésnapján fogadta el.

** A határozatot az Országgyűlés az 1999. június 1-jei ülésnapján fogadta el.

**Az Országgyűlés
51/1999. (VI. 3.) OGY
határozata**

**Tiszaug község Jász-Nagykun-Szolnok megyéből
Bács-Kiskun megyéhez csatolásáról***

Az Országgyűlés a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 93. §-ának (4) bekezdése alapján Tiszaug Község Önkormányzata képviselő-testületének kezdeményezésére Tiszaug községet jelenlegi területével 1999. június 30. napjával Jász-Nagykun-Szolnok megyéből Bács-Kiskun megyéhez csatolja.

*Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke*

*Kapronczai Mihály s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

*Molnár Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

**Az Országgyűlés
52/1999. (VI. 3.) OGY
határozata**

**a Magyar Televízió, a Magyar Rádió és a Hungária
Televízió Közalapítványok kiegészítő támogatásáról,
valamint az Országos Rádió és Televízió Testület
1999. évi költségvetésének időarányos
felhasználásáról****

1. Az Országgyűlés a Magyar Televízió Közalapítvány, a Magyar Rádió Közalapítvány és a Hungária Televízió Közalapítvány által — a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 84. §-ának (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően — benyújtott támogatás iránti igényt megvizsgálva 1999. évben a három közalapítvány támogatását — a Műsorszolgáltatási Alapba az üzemeltetési díjon kívül, valamennyi egyéb jogcímen befolyó bevételek terhére — 1,8 százalékgig terjedően, 1999. január hó 1-jei visszamenőleges hatállyal kiegészíti.

2. A Magyar Televízió Közalapítvány az Országgyűlés újabb döntéséig a számára jelenleg megítélt támogatás hatvanöt százalékát használhatja fel.

* A határozatot az Országgyűlés az 1999. június 1-jei ülésnapján fogadta el.

** A határozatot az Országgyűlés az 1999. június 1-jei ülésnapján fogadta el.

3. Az Országgyűlés az Országos Rádió és Televízió Testületet felhatalmazza arra, hogy az Országos Rádió és Televízió Testület 1999. évi költségvetéséről szóló 1998. évi XCII. törvényben meghatározott bevételi főösszegeken belül, annak terhére — a főösszeg változatlanul hagyása mellett — indokolt esetben az időarányos finanszírozástól eltérjen.

4. A jelen határozat a közzététele napján lép hatályba.

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Kapronczai Mihály s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Molnár Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Országgyűlés 53/1999. (VI. 3.) OGY határozata

a Gazdasági Versenyhivatal 1997. évi,
valamint 1998. évi tevékenységéről és a versenytörvény
alkalmazása során szerzett, a verseny tisztaságának
és szabadságának érvényesülésével kapcsolatos
tapasztalatokról szóló beszámolókról*¹

Az Országgyűlés

1. elfogadja a Gazdasági Versenyhivatal 1997. és 1998. évi tevékenységéről és a versenytörvény alkalmazása során szerzett, a verseny tisztaságának és szabadságának érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról szóló beszámolókat;

2. felkéri a Kormányt, hogy

— 1999. év végéig a természetes monopóliumok és a kizárólagosságok területén a gazdaság hatékonyabb működését és nemzetközi versenyképességét elősegítendő, tegyen további lépéseket a verseny bevezetésén alapuló szabályozási reformra,

— elemezze a szabályozási rendszereket,

— készítse elő és dolgozza ki a szükséges jogszabálymódosításokat;

3. javasolja a Kormánynak, hogy a szabályozási reform során, a valódi verseny kialakulása érdekében vegye figyelembe

— a távközlés szabályozásával kapcsolatosan, hogy aktív kormányzati lépésekre is szükség van: a piacnyitás előrehozatala csak akkor jár a kívánt eredménnyel, ha a verseny kibontakozásának más feltételei is biztosítottak, továbbá hogy a távközlési, média- és informatikai piac jelentős mértékben összefonódott,

* A határozatot az Országgyűlés az 1999. június 1-jei ülésnapján fogadta el.

— az energiaszektor szabályozásával kapcsolatosan, hogy a verseny bevezetéséhez nélkülözhetetlen a versenyre alkalmas vállalkozások létrehozása, a természetes monopóliumot jelentő tevékenységek szétválasztása, ami nem jár együtt szükségszerűen a további privatizációval,

— a helyi monopóliumokkal kapcsolatosan, hogy e területeken is szükség van a versenypolitikai kérdések kezelésére, a szabályozási igények és a verseny bevezetési lehetőségek vizsgálatára.

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Kapronczai Mihály s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Molnár Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 13/1999. (VI. 3.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos megállapítására irányuló indítvány ügyében meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény 40. § (5) bekezdésének első mondatában a „készízető” szövegrész alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

A megsemmisítésre figyelemmel a törvény 40. § (5) bekezdése első mondatának szövege az alábbiak szerint marad hatályban:

„Az adólevonásra jogosult adóalany — a levonható előzetesen felszámított adó erejéig — kezesként felel azon adóösszeg megfizetéséért, amelyet a termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás teljesítése során más adóalany rá áthárított, feltéve, hogy az adólevonásra jogosult adóalany az ellenérték adóval növelt összegét egészben vagy részben nem fizette meg, vagy annak megfizetése egészben vagy részben követelés mérséklésével történt.”

Az Alkotmánybíróság a 40. § (5) bekezdése elleni indítványokat egyebekben elutasítja, a 40. § (6) bekezdése alkotmányellenességének utólagos megállapítására irányuló indítványt és e rendelkezések megsemmisítésére irányuló kérelmet visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozók álláspontja szerint a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 200. §-át és az Alkotmány 9. § (2) bekezdéséből levezethető szerződési szabadságra vonatkozó rendelkezéseit sérti az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 40. § (5) bekezdésével bevezetett törvényi kezesség intézménye.

A rendelkezés a levonásra jogosult adóalany kezesi felelősségét írja elő azzal az adóalannyal szemben, aki/amely termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás során adólevonásra jogosult, de az ellenérték adóval növelt részét egészben vagy részben nem fizette meg, vagy annak megfizetése egészben vagy részben engedménnyezéssel történt.

Az indítványozók szerint ez a rendelkezés idegen a magyar jogrendszerrel, minthogy a kezesség a polgári jogban — de az adójogban is — ismert, szerződést biztosító mellékkötelekmént, mint bizalmi jellegű megállapodás létezik. Ennek a jogintézménynek ex lege elrendelt változatát alkotmányellenesnek ítélik. Különösen aggályos álláspontjuk szerint az ilyen kezességnek az engedménnyezés esetére való alkalmazása.

Az egyik indítványozó sérelmezte az Áfa tv. 40. § (6) bekezdésében foglaltakat is, azonban az alkotmányellenességet nem indokolta.

II.

Az 1997. évi CVII. törvény 6. §-ával módosított Áfa tv. 40. § (5) bekezdése a következőket tartalmazza:

„Az adólevonásra jogosult adóalany — a levonható előzetesen felszámított adó erejéig — készfizető kezesként felel azon adóösszeg megfizetéséért, amelyet a termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás teljesítése során más adóalany rá áthárított, feltéve, hogy az adólevonásra jogosult adóalany az ellenérték adóval növelt összegét egészben vagy részben nem fizette meg, vagy annak megfizetése egészben vagy részben követelés mérséklésével történt.

A kezesi kötelezettség alapján fizetésre kötelezett adóalany a kötelezésről szóló adóhatósági határozat kézhezvételének napjától az ellenérték adóval növelt összegének megfizetésével nem mentesül a kezesi felelősség alapján meghozott adóhatósági határozatban előírt kötelezettség teljesítése alól.”

A 40. § a továbbiakban kimondja:

„(6) Az (1)–(5) bekezdésben foglaltaktól függetlenül az adó megfizetésére kötelezett az is, aki/amely olyan bizonylatot bocsát ki, amely adóösszeget és/vagy adómértéket, illetve a 44. § (2) bekezdésében meghatározott százaléktartalmat tartalmaz.”

Az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény (Art.) 26. §-a kimondja:

„(1) Az adó megfizetéséért a Polgári Törvénykönyv szerint kezességet lehet vállalni, illetve az adótartozást más átvállalhatja, amelynek során az adóhatóság követelésének jogcíme nem változik meg.

(2) A kezesség vállalása és a tartozás átvállalása az adóhatóság jóváhagyásával válik érvényessé. Az adóhatóság a jóváhagyást megtagadja, ha az adótartozás megfizetése a kezes, illetve a tartozást átvállaló személyében nem biztosított. (...)”

A Ptk. 200. §-a szerint: „A szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg. A szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja.”

Ugyancsak a Ptk. 274. § (1) bekezdése azt mondja ki, hogy: „A kezes mindaddig megtagadhatja a teljesítést, amíg a követelés a kötelezettől és olyan kezesektől, akik őt megelőzően, reá tekintet nélkül vállaltak kezességet, behajtható. Ez a szabály a kötelezett és a kezesek együttes perlését nem gátolja.

E szakasz (2) bekezdése szerint: „A kezes nem követelheti, hogy a jogosult a követelést először a kötelezettől hajtsa be (készfizető kezesség), ha

- a) a felek így állapodtak meg,
- b) a kezességet kár megtérítéséért vállalták,
- c) a kezességet bank vállalta.”

Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerint: „A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

A 9. § (2) bekezdése szerint: „A Magyar Köztársaság elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági versenyt szabadságát.”

III.

1. Az Alkotmánybíróság az ismertetett rendelkezések alapján megállapította, hogy az adójogban újonnan bevezetett jogintézmény — a jogszabályi rendelkezésen alapuló kezesi felelősség — önmagában nem jelent a Ptk.-val való ütközést, sem pedig alkotmányellenességet.

Téves ugyanis az indítványozóknak az az állítása, amely szerint a jogszabályon alapuló kezességet a Ptk. kizárná, illetőleg, hogy az idegen lenne a magyar jogrendszerrel.

A Ptk.-ban megtalálható a jogszabály által megállapítható mögöttes, egyszerű kezesi felelősség, adott esetben megnövelve a kötelezettség teljesítéséért felelősök körét. Ilyen rendelkezés a Ptk. 72. § (3) bekezdése: a vállalatot „létesítő jogi személy a vállalat kötelezettségeiért kezesként felel”, vagy a 330. § (1) bekezdése, amely szerint az engedménnyező az engedménnyessel szemben a kötelezett szolgáltatásaiért — az engedménnyezés fejében kapott ellenérték erejéig — meghatározott kivételekkel kezesként felel, vagy a 353. § (2) bekezdése, amely a bérlő, a lakáshasználó ilyen felelősségét szabályozza valamely tárgynak lakásból vagy más helyiségből kidobásával, kiejtésével, kiöntésével okozott kár esetében.

A jogalkotó az Áfa tv. módosítása során is élt ezzel a lehetőséggel, amikor újabb adókötelezett kört állapít meg azon áfa-körbe tartozók esetében, akik az Áfa tv. 40. § (5) bekezdésében írtak szerint az adót tartalmazó ellenértéket az adókötelezett eladónak (termékértékesítőnek, szolgáltatást nyújtónak) részben vagy egészben nem fizették meg, vagy követelésmérséklés (engedmény) formájában érvényesítették, vagyis, amikor a fentiek folytán adókiesés keletkezett.

Az állam az Alkotmányból levezethető jogosítványaként jogosult megállapítani adót, az adózók körét, az adó mértékét, az adóbeszedés biztosítékait.

Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, a kezességnek az Áfa tv. kifejezett rendelkezésével való megállapítása önmagában nem sérti az Alkotmány 9. § (2) bekezdésében és a Ptk. 200. §-ában foglalt rendelkezéseket.

Az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint ugyanis „A szerződési szabadság a piaccgazdasággal összefüggésben nyert az Alkotmánybíróság határozatában foglaltak szerint alkotmányos értéktartalmat. A szerződési szabadság tehát a piaccgazdaság egyik lényeges eleme, amely azonban alkotmányos alapjognak nem tekinthető. Alkotmányos alapjogi státusza a szerződési szabadságnak önálló alkotmányos jogként való felfogásából sem következik. Következésképpen a szerződési szabadságra az alkotmányos alapjogi értékrendszerben helyet foglaló jogsultságokra vonatkozó sérthetlenségi, érinthetlenségi alkotmányos tétel sem irányadó. A szerződési szabadság — a fent kifejtettek szerint — alkotmányosan még lényegi tartalmat illetően is korlátozható, amennyiben a korlátozás végső eszközének fennállnak az alkotmányos indokai [32/1991. (VI. 6.) AB határozat, ABH 1991. 146, 159.].

Az Alkotmánybíróság tehát mindenkor esetenként vizsgálja meg a szerződési szabadság korlátozásának kivételeségét és alkotmányos indokoltságát.

Az adójogban az adóbevétel biztosításához fűződő — kétségtelen fontos — nemzetgazdasági érdek mellett figyelembe kell venni azt a főszabályt is, amely szerint a bizonyítási kötelezettség az adóhatóságot terheli [az Art. 51. § (7) bekezdése], és csak kivételes esetben (pl. becslés, visszaélések), más jogosítvány vagy eszköz hiányában van mód ettől az elvtől való eltérésre. Mindez jogállami kereteket biztosító garanciális szabály az adóeljáráásban.

Az Alkotmánybíróság megállapította, az adó beszedésének biztosítékaként bevezetett egyszerű (sortartó) kezesség, amelyben a kötelezett mindaddig megtagadhatja a teljesítést, amíg a hatóság nem bizonyította, hogy a kötelezettől vagy a kezest előző más kezestől a tartozást beszélni nem tudta, alkotmányosan indokolt rendelkezés. Ebben az esetben is a kezest értelemszerűen megilletik mindazon jogok, amelyek a Ptk. 276. §-a szerint a kezest megilletik.

A Ptk. — amely a jogszabály rendelkezésével alapított kezességet egyszerű (sortartó) kezességként ismeri el — a készfizető kezesi felelősség eseteit csupán igen szoros kivételként, tételesen sorolja fel. E készfizető kezesi körben

azonban a jogszabály rendelkezésével alapított kezesség nem szerepel. Ez természetesen nem zárja ki azt, hogy ilyen esetet külön törvény megállapítson.

Az Alkotmánybíróság külön azt vizsgálta meg, hogy az indítvány benyújtását követően történt törvénymódosítással bevezetett, a korábbinál szigorúbb felelősséget jelentő adókészfizető-kezességnek is megvan-e az alkotmányosan elfogadható indokolttsága.

A törvénymódosítás eredményeként bekövetkezett változás azért lényeges, mert míg az egyszerű (sortartó) kezesség esetében az adóhatóságnak kell bizonyítania azt, hogy az eredeti adós az adót nem fizette meg, azt tőle — vagy más kezestől — behajtani nem tudta, és így a kezes kötelezettsége beállott, addig az 1998. január 1-jétől hatályos törvényszövegben a készfizető kezes az erre való hatósági felhívás esetén felel.

A kezest a felhívás után megtörtént teljesítése sem mentesíti az adó megfizetése alól [40. § (5) bekezdés]. A bizonyítási teher tehát megfordul.

Az adólevonásra jogosult adóalanyt csak akkor nem terheli kezesi felelősség, ha a beszerzés adóval növelt ellenértékét egészben kifizette. Azt sem, akire ugyan áthárították áfát, de ő nem jogosult áfa levonására.

A törvényből nem tűnik ki, hogy mekkora lehet a kezesi kötelezettség legmagasabb összege, figyelemmel az áfa-elszámolás során az adózót terhelő adó összegét befolyásoló esetleges időközi befizetésekre. Ezáltal is jelentősen elnehezül a kezes helyzete.

Minden olyan esetben ugyanis, amikor az értékesítés során az áfa-körbe tartozó adóalanyok között az adóval növelt ellenértéket nem fizették meg, automatikusan beáll a készfizető kezesi felelősség, a hatósági felhívást követően a kezest a hatósággal szemben a kifogásnak, az ellenkező bizonyításának joga nem illeti meg [40. § (5) bekezdés utolsó fordulata].

A kezes valójában nincs is abban a helyzetben, hogy akár a szerződéskötéskor, akár azt követően az adóhatóság felhívásáig felderítse, bizonyítsa, hogy az adós — vagy esetleg más kezes — eleget tett-e adófizetési kötelezettségének.

Ekkor már csupán az eredeti adókötelezett vagy az adóhatóság ellen indított perben kerül abba a helyzetbe, hogy bizonyítsa: már nem felel a tartozásért, illetve, hogy nemteljesítése az eredeti adós irányába szerződéses kapcsolatokra figyelemmel esetleg jogszerű volt. (Például azért, mert bár az ellenértéket nem fizette meg, de maga jogsultsága ellenére nem élt áfa-levonási jogával, tehát adókiesés nem is történt.) Azt, hogy más kezes is teljesített, adatok hiányában bizonyítani nem tudja.

Mindez súlyos jogbizonytalansághoz vezet. A törvényi szabályozás hiányosságait ugyanis nem pótolhatja a jogi normának nem minősülő, az APEH 7001/1999. sz. irányelvvel módosított 7005/1998. (AEÉ. 5.) terjedelmes irányelve, amely pl. a kezest terhelő tartozás kiszámítására tartalmaz szabályozást más részletszabályokkal együtt.

E törvénymódosítás tehát, amely figyelmen kívül hagyja a felek közötti elszámolási megállapodásokat — sőt ese-

tenként azt is, van-e tényleges adókiesés —, olyan szigorítás, korlátozás, amely nem tekinthető alkotmányosan megalapozott végső eszköznek. A korlátozás nem áll arányban a jogalkotó által megjelölt indokokkal: a behajtás gyorsítása és az adóvégrehajtás hatékonysága, ezért alkotmányellenes.

Ha az adóbehajtás érdekében a jogalkotó növelni szándékozik az adótartozásért felelősök körét — kivételes esz­közként — rendelkezésére áll az egyszerű (sortartó) kezes­ség vagy más biztosíték jogintézménye. Ez az adókötelezettek közötti szerződéses kapcsolatba való beavatkozás olyan változata, amely az adóbeszedéshez fűződő érdeket figyelembe véve még alkotmányosan elfogadható korlátozást jelent.

Az Alkotmánybíróság megállapította, önmagában a jogszabályon alapuló készfizető kezesség sem feltétlenül alkotmányellenes. Amíg azonban hatályos jogunkban a külön jogszabályon alapuló munkáltatói, alkalmazotti készfizető kezesi felelősség egyedi ügyekben hozott jogerős bírói döntések nyomán keletkezhet, addig az Áfa tv. 40. § (5) bekezdésében szabályozott adótartozásért előírt készfizető kezesi felelősség a terméktértékesítési és szolgáltatási tevékenységekkel összefüggő bonyolult és folyamatos szerződési viszonyok között általánosan kerül alkalmazásra, ha az Áfa tv. 41. § (5) bekezdésében írt feltételek fennállnak. Ilyenkor az adóhatóság saját hatáskörben, bírói ellenőrzés nélkül jár el. A hatóság jogerős határozata alapján ugyanis adóigazgatási eljárás keretében kerül sor a kezessel szemben a végrehajtásra.

Megállapítható tehát, hogy a sortartó kezesség esetében irányadó, az adóhatóságot terhelő bizonyítási kötelezettség feloldása bonyolult jogvitákra vezethet. A rendelkezés a jogosultat önkényesen megfosztja attól, hogy nyomban megtegye kifogásait, figyelmen kívül hagyja az ellenérték nemteljesítéséhez, a beszámítással való teljesítéshez fűződő jogos visszatartási igényét, jogszerű eljárásait. Az adóhatóság az értékesítő és a vevő közötti, le nem zárt szerződéses kapcsolatokba avatkozik be, ami az ötéves elévülési időre figyelemmel általános fenyegetettséget teremt az üzleti kapcsolatokban résztvevők számára.

Az Alkotmánybíróság számos határozatában utalt arra, hogy a jogállami körülmények között a jogalkotót kötelezettségek terhelik a jogállamiság alapvető kritériumát jelentő jogbiztonság garantálása érdekében [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992. 59, 65; 37/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994. 238, 248.].

A jogalkotó felelőssége, hogy egyes — más jogterületekről átvett — jogintézmények alkalmazásánál pontos, az adott jogterületi környezethez illeszkedő szabályozások történjenek, a megfelelő eszközök kiválasztása tehát az ő hatáskörébe tartozik.

Az Alkotmánybíróság megállapította, a jogszabállyal elrendelt adókészfizető-kezeség a fent kifejtett jellemzői alapján alkotmányosan nem indokolható, önkényesen választott eszköz, amely sérti az Alkotmány 9. § (2) bekezdéséből levezethető szerződési szabadság elvét, ellentétben

áll az Alkotmány 2. §-ából folyó jogbiztonság alkotmányos követelményével is.

Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Áfa tv. 40. § (5) bekezdése első mondatának a gondolatjelet követő szövegéből a „készfizető” szót alkotmányellenesnek ítélte, és a rendelkező részben írtak szerint megsemmisítette.

2. Az Alkotmánybíróság egyebekben az indítványokat elutasította; az egyik indítványozónak az Áfa tv. 40. § (6) bekezdésére utaló indítványát visszautasította, mint-hogy e rendelkezés alkotmányellenességét közelebbről nem indokolta, azt az Alkotmánybíróság elbírálásra alkalmatlannak ítélte.

3. A határozat közzétételére vonatkozó rendelkezés az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Németh János s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czucz Ottó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lábady Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Vörös Imre s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 6/B/1998/6.

Az Alkotmánybíróság 14/1999. (VI. 3.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló kezdeményezés és indítvány, továbbá alkotmányossági panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzatának a helyi népszavazás és népi kezdeményezés egyes feltételei-

ről és eljárási rendjéről szóló 5/1998. (II. 27.) Ök. rendelet 9. § (5) bekezdése és 18. § (1) bekezdése törvényellenes, ezért e rendelkezéseket a határozat kihirdetése napjával megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzatának a helyi népszavazás és népi kezdeményezés egyes feltételeiről és eljárási rendjéről szóló 5/1998. (II. 27.) Ök. rendelet 7. § (1) bekezdés *d)* pontja alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzatának a helyi népszavazás és népi kezdeményezés egyes feltételeiről és eljárási rendjéről szóló — a 8/1996. (II. 26.) Ök. rendelettel módosított — 39/1995. (XI. 16.) Ök. rendelet egyes rendelkezései alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

4. Az Alkotmánybíróság a Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzatának a népszavazási kezdeményezést elutasító 227/1997. (VII. 29.) határozata, valamint az önkormányzat jegyzőjének az aláírásgyűjtő ív hitelesítésével összefüggő döntése ellen benyújtott alkotmányossági panasz tárgyában is megszünteti az eljárást.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az Alkotmánybírósághoz Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzatának a helyi népszavazás és népi kezdeményezés egyes feltételeiről és eljárási rendjéről szóló — többször módosított — 39/1995. (XI. 16.) Ök. rendelet (a továbbiakban: Ör.1.) alkotmányossági vizsgálatára több indítvány is érkezett.

1. Budapest Főváros Közigazgatási Hivatalának vezetője indítványt nyújtott be az Ör.1. — 8/1996. (II. 26.) Ök. rendelettel — megállapított 17. § (1) bekezdése ellen, miután a képviselő-testület a helyi önkormányzatorokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 98. § (2) bekezdés *a)* pontja szerinti törvényességi felhívásával nem értett egyet. E rendelkezés értelmében, ha a népszavazással érintett terület nem lakott terület-részre is vonatkozik, akkor az érintett településrész választópolgárai alatt Budapest XXIII. kerület valamennyi választópolgárát érteni kell. A hivatalvezető véleménye szerint e szabály az Ötv. rendelkezéseihez képest kedvezőtlenebb előírást tartalmaz a népszavazási kezdeményezésre jogosultak számának meghatározása

tekintetében akkor, ha a lakott területen élők népszavazási kezdeményezése az általuk lakott terület mellett lakatlan területre is vonatkozik. Az elválni szándékozó településrész Alkotmányon és Ötv.-n alapuló önálló döntési joga szenved csorbát akkor, ha a nem lakott területrészt is érintő népszavazás esetén a kerület választópolgárainak egészét kell „népszavazással érintettek” tekinteni. Ezért az Ör.1. 17. § (1) bekezdése sérti az Alkotmány 44. § (1) bekezdését, illetve az Ötv. 46. § (2) bekezdését.

2. Az Ör.1. előbb jelölt és egyéb rendelkezései alkotmányossági vizsgálatára irányuló többi indítvány szerint:

2.1. Az Ör.1. 5. § *d)* pontjába foglalt az a szabály, hogy nem rendelhető el helyi népszavazás az önkormányzat közigazgatási határán belül lévő beépítetlen területről, ellentétben áll az Ötv. 46. § (4) bekezdésével, mert abban ilyen tartalmú tiltó rendelkezés nem szerepel.

Sérelmezi az indítványozó az Ör.1. 6. § (1) bekezdés *d)* pontját is, amely kimondja, hogy a helyi népszavazást a Soroksáron lakóhellyel és választójoggal rendelkező választópolgárok legalább 25% -a kezdeményezheti. Véleménye szerint e rendelkezés az Ötv. 45. § (1) bekezdésével, illetve a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról 1990. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Övt.) 2. § (1) bekezdésével ellentétes, mert a helyi népszavazás kezdeményezőinek körét szűkítette azáltal, hogy a választójog mellett a lakóhellyel rendelkezést is feltételül szabta. Sérelmezi továbbá a kezdeményezés feltételül megállapított 25%-ot is, mert az Ör.1. az általa meghatározott választójogosultsággal rendelkezők számához viszonyítja azt.

Az indítványozó — ahogy a fővárosi közigazgatási hivatal vezetője is — megsemmisíteni kéri az Ör.1. — 8/1996. (II. 26.) Ök. rendelettel — megállapított 17. § (1) bekezdését. Az Alkotmány 44. § (1) bekezdésébe foglalt helyi önkormányzathoz való jogot e szabály — véleménye szerint — azért korlátozza, mert bármilyen méretű lakatlan területrész megakadályozza a településrészlakosságát, hogyho vatartozásukról maguk döntsenek.

Az indítványozó helyi népszavazást kívánt kezdeményezni Budapest XXIII. kerület területrészeinek Pesterzsébethez csatolása tárgyában. Ezzel összefüggésben alkotmányossági panaszt is előterjesztett a Soroksári Önkormányzat népszavazási kezdeményezést elutasító 227/1997. (VII. 29.) határozata ellen, mert véleménye szerint az elutasító döntés sérti az Alkotmány 44. § (1) bekezdését, a helyi önkormányzathoz való jog helyi népszavazás útján történő gyakorlását.

2.2. Az indítványozó később újabb beadványt nyújtott be. Ebben alkotmányossági panaszát kiterjesztette „a Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzata jegyzőjének az aláírásgyűjtő íven a hitelesítéskor feltüntetett aláírások száma ellen”, továbbá részben megismételte az Ör.1-el kapcsolatos korábbi beadványában felvetett al-

kormányossági problémákat. Újabb indítványban vizsgálni kéri továbbá az Ör.1. 7. § (3) és (4) bekezdését, amely kimondja, hogy helyi népszavazást nem lehet kitűzni a helyhatósági választások időpontját megelőző és az azt követő 4 hónapon belül, illetve amely úgy rendelkezik, hogy Soroksár területét érintő népszavazás elrendelése a képviselő-testület megbízásának lejártá előtt 12 hónapon belül nem írható ki. Álláspontja szerint a helyi népszavazás időbeli korlátja szintén ellentétes a helyi önkormányzathoz való jog helyi népszavazás útján történő gyakorlását biztosító alkotmányi rendelkezéssel.

3. Az Alkotmánybíróság az indítványokat egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.

II.

Az Alkotmánybíróság az indítvány benyújtását követően megállapította, hogy az Ör.1. 17. § (1) bekezdését megállapító 8/1996. (II. 26.) Ök. rendelet hatálybalépésével egyidejűleg az Ör.1. 5. § *d*) pontját hatályon kívül helyezte. Az alkotmánybírói eljárás alatt a Soroksári Önkormányzat azonos címmel megalkotott 5/1998. (II. 27.) ÖK. rendeletével (a továbbiakban: Ör.2.) az Ör.1.-t — módosításaival együtt — hatályon kívül helyezte.

Az Alkotmánybíróság az Ör.1. és az Ör.2. szövegének összevetése alapján megállapította, hogy az Ör.2. az indítványozók által eredetileg vizsgálni és megsemmisíteni kért rendelkezések némelyikét nem tartalmazza, másokat viszont szó szerint átvész a következők szerint:

1. A már hatályon kívül helyezett Ör.1. a következőképpen rendelkezett:

5. § *d*) pontja szerint:

„Nem rendelhető el helyi népszavazás az önkormányzat közigazgatási határán belül lévő beépítetlen területről.”

6. § (1) bekezdés *d*) pontja értelmében:

„A helyi népszavazást a polgármesternél kezdeményezheti Soroksáron lakóhellyel és választójoggal rendelkező választópolgárok legalább 25%-a.”

7. § (3)—(4) bekezdései alapján:

„Helyi népszavazást nem lehet kitűzni a helyhatósági választások időpontját megelőző és az azt követő 4 hónapon belül.”; „Soroksár területét érintő népszavazás elrendelése a képviselő-testület megbízásának lejártá előtt 12 hónapon belül nem írható ki.”

A 8/1996. (II. 26.) Ök. rendelettel megállapított 17. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy:

„Ha a népszavazással érintett terület nem lakott területre is vonatkozik, akkor az Ötv. 46. § (2) bekezdésében szabályozott érintett településrész választópolgárai alatt Budapest XXIII. kerület valamennyi választópolgárát érteni kell.”

2. Az Ör.2. az eredetileg vizsgálni kért szabályokból szó szerint átvette a következőket:

7. § (1) bekezdés *d*) pont:

„A helyi népszavazást a polgármesternél kezdeményezheti Soroksáron lakóhellyel és választójoggal rendelkező választópolgárok legalább 25%-a.”

9. § (5) bekezdés:

„Soroksár területét érintő népszavazás elrendelése a képviselő-testület megbízásának lejártá előtt 12 hónapon belül nem írható ki.”

18. § (1) bekezdés:

„Ha a népszavazással érintett terület nem lakott területre is vonatkozik, akkor az Ötv. 46. § (2) bekezdésében szabályozott érintett településrész választópolgárai alatt Budapest XXIII. kerület valamennyi választópolgárát érteni kell.”

3. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint, ha az indítványban megjelölt jogszabály időközben hatályát veszti, de az új jogszabály szó szerint, illetve azonos „rendelkezési környezetben” szintén tartalmazza a sérelmezett rendelkezést, ezek tekintetében az Alkotmánybíróság az indítványt érdemben elbírálja [163/B/1991. AB hat. (ABH 1993. 544., 545)].

Ezért az Alkotmánybíróság az érdemi eljárást az Ör.2. 7. § (1) bekezdés *d*) pontja, 9. § (5) bekezdése és 18. § (1) bekezdése tekintetében folytatta le.

III.

Az indítványok részben megalapozottak.

1. Az Ör.2. 9. § (5) bekezdése tiltja a Soroksár területét érintő népszavazás elrendelését a képviselő-testület megbízásának lejártá előtt 12 hónapon belül. Az indítvány benyújtásakor ez a rendelkezés — az indítványozó állításával ellentétben — nem állt ellentétben az Ötv.-vel, mert annak 66/D. §-a úgy rendelkezett, hogy „Új kerületi tagozódást és a kerületi határok megváltoztatását az önkormányzati képviselő-testület a megbízásának lejártá előtt tizenkét hónapon belül nem kezdeményezheti.” Amennyiben helyi népszavazás arra kényszeríti a képviselő-testületet, hogy a jelzett tilalmi időszakon belül éljen kezdeményezési jogával, úgy az sértette volna az Ötv. 66/D. §-át. Az Ötv. 66/D. §-a azért emelte ki a képviselő-testületi kezdeményezést (és nem a helyi népszavazást), mert vannak olyan területszervezési ügyek, amelyekben a kezdeményezésnek nem szükségképpen eleme a helyi népszavazás. A vizsgált rendelkezés területszervezési ügyekben csak a népszavazás kiírását (amelynek eredménye kezdeményezésnek minősül) tiltja a jelzett időszakon belül, az egyéb előkészítő tevékenységre ez a tilalom nem vonatkozik.

Az Alkotmánybíróság eljárása alatt azonban hatályba lépett a területszervezési eljárásról szóló 1999. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Tétv.), amelynek 22. § (2) bekezdés *a*) pontja az Ötv. 66/D. §-át hatályon kívül helyezte, és

a fővárosi területszervezési ügyekre is irányadóan új — a határidőket másként szabályozó — rendelkezéseket léptetett életbe. Az Ör.2. 9. § (5) bekezdésének ezáltal megszünt a törvényi alapja, e rendelkezés a Tettv. szabályaival nincs összhangban. A Ör.2. 9. § (5) bekezdése az időközben megváltozott jogszabályi környezetre tekintettel törvénysértővé vált, az Alkotmánybíróság ezért azt megsemmisítette.

2. Az Ör.2. 18. § (1) bekezdésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság álláspontja a következő:

2.1. Az Alkotmány 44. § (1) bekezdés szerint a választópolgárok a helyi önkormányzást az általuk választott képviselő-testület útján, illetőleg helyi népszavazással gyakorolják. A helyi népszavazásra — mint a helyi önkormányzathoz való jog gyakorlásának egyik formájára — irányadóan az Ötv., az Övt. és a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény tartalmaz rendelkezéseket. Az Ötv. 50. § (2) bekezdése felhatalmazza az önkormányzati képviselő-testületet, hogy a törvényi keretek között, rendeletben szabályozza a helyi népszavazás feltételeit és eljárásrendjét. Az Ötv. 48. §-a alapján a népszavazás eredménye kötelező a képviselő-testületre.

Az Ötv. a területszervezési ügyekre is kiterjedő helyi népszavazás tekintetében egyrészt általános szabályokat tartalmaz a 45—50. §-aiban, másrészt a 66—66/C. §-aiban — a fővárosi kerületekkel kapcsolatos területszervezési ügyekben — speciális rendelkezéseket fogalmaz meg. Az Alkotmánybíróság az 1411/B/1997. AB határozatában rámutatott, hogy az Ötv. e rendelkezései a fővárosi kerületek változtatását érintően két esetkört említenek. Egyrészt a kerületi tagozódás megváltoztatását (tehát új kerületek alakítását, kerületek összevonását, a fővárosból való kiválását), másrészt fővárosi kerület területrésének más kerülethez való csatolását (ABK 1999. március, 87, 88.).

A főváros területi beosztását érintő területszervezési eljárásra, illetőleg a helyi népszavazásnak az eljárásban betöltött szerepére nézve az Ötv. 66—66/C. §-ai az Ötv. 46. § (1)—(2) bekezdésében, valamint 56. §-ában meghatározott általános területszervezési eljárási szabályoktól eltérő szabályokat állapítanak meg.

Az Ötv. 66—66/C. §-ai a kerületi beosztást érintő területszervezési eljárásokat differenciáltan szabályozzák:

„66. § (1) A főváros határán belül a kerületi tagozódás megváltoztatását bármelyik területileg közvetlenül érintett kerületi önkormányzat képviselő-testülete vagy a fővárosi önkormányzat közgyűlése kezdeményezheti az Országgyűlésnél.

(2) A kerületi önkormányzat képviselő-testülete vagy a fővárosi önkormányzat közgyűlése az Országgyűléshez kezdeményezést csak a változásban érintett többi kerületi képviselő-testület, illetve a fővárosi közgyűlés véleményével nyújthatja be.

(3) A kerületi tagozódás megváltoztatásának kezdeményezése esetén az érintett kerületi önkormányzat kép-

viselő-testülete a kerületi tagozódás megváltoztatása kérdésében helyi népszavazást köteles kitűzni.

(4) Amennyiben a kerületi tagozódás megváltoztatásának kezdeményezője a főváros közgyűlése, a helyi népszavazást a tervezett területi változással érintett kerületekben a kerületi képviselő-testület köteles kitűzni. Ebben az esetben a helyi népszavazás költségeit a fővárosi önkormányzat viseli.

(5) Fővárosi kerület területrésének más kerülethez való csatolását az érintett kerületi önkormányzatok képviselő-testületei — a fővárosi közgyűlés állásfoglalásával — kezdeményezhetik az Országgyűlésnél.

66/A. § (1) A főváros határával közvetlenül érintkező fővárosi kerület képviselő-testülete helyi népszavazással kezdeményezheti a kerületnek vagy városrészi önkormányzatának a fővárosból való kiválását és önálló önkormányzattá nyilvánítását.

(2) A fővároshoz csatlakozni kívánó, vele határos települési önkormányzat képviselő-testülete a csatlakozás kérdésében saját településén helyi népszavazást köteles kitűzni.

66/B. § Amennyiben az új kerületi tagozódás a főváros közigazgatási határát is érinti, a kezdeményezés a helyi népszavazás eredményével az Országgyűléshez csak a fővárosi közgyűlés, az érintett települési önkormányzat képviselő-testülete, valamint a változással érintett határos megye közgyűlésének véleményével nyújtható be.

66/C. § A 66., 66/A. és 66/B. §-ban megjelölt kezdeményezési jogosultság a Kormányt is megilleti. Ilyen esetben a helyi népszavazást a tervezett területi változtatással közvetlenül érintett települési önkormányzat köteles kiírni. A népszavazás költségét a Kormány viseli.”

2.2. A fenti szabályokat figyelembe véve megállapítható, hogy más rendelkezések vonatkoznak a kerületi tagozódás megváltoztatására, kerületnek vagy városrészi önkormányzatnak a fővárosból való kiválására, községnek a fővároshoz való csatlakozására, illetőleg más rendelkezések a kerület valamely területrésének más kerülethez való csatolására. A helyi népszavazás szerepét a törvény a területszervezési ügy jellegéhez igazítja.

A kerületi tagozódás megváltoztatásával járó terület-szervezési kérdésekben a törvény a kezdeményezés érvényességi feltételeként kötelezően előírja az érintett kerület(ek)ben, városrészi önkormányzat területén, illetőleg a csatlakozni kívánó települési önkormányzat területén a helyi népszavazás tartását. A népszavazás eredménye a képviselő-testületre kötelező.

Abban az esetben viszont, ha valamely területrésnek kerületek közötti átcsatolását az érintett kerületi önkormányzatok képviselő-testületei kezdeményezik, a törvény kötelező helyi népszavazást nem ír elő. Azonban nincs akadálya annak, hogy a kerületi önkormányzat képviselő-testülete ebben a kérdésben helyi népszavazást írjon ki, illetőleg az Ötv. 50. §-a alapján alkotott rendeletében szabályozza a helyi népszavazásnak ezt az esetét.

A fővárosi kerületek kialakításával összefüggő valamennyi kérdésben a döntés — az Ötv. 93. § (4) bekezdése alapján — az Országgyűlés hatáskörébe tartozik.

Az Ötv. 62. § (1) bekezdése szerint a főváros önkormányzatára — a fővárosnak az országban betöltött különleges szerepére és sajátos helyzetére figyelemmel — az Ötv. rendelkezéseit a fővárosi fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a fővárosi kerületekben, a fővárosi területszervezési ügyekhez kapcsolódó helyi népszavazás szabályozására nem áll fenn kényszerítően rendeletalkotási kötelezettség, mivel az Ötv. e tekintetben — a fent bemutatott módon — igen részletes szabályanyagot tartalmaz. Abban az esetben viszont ha valamely kerületi önkormányzat a főváros kerületi tagozódását vagy a kerületi határok megváltoztatását érintően a helyi népszavazás feltételeit rendeletében mégis szabályozza, köteles figyelembe venni a fővárosra irányadó [az Ötv. 66—66/C. §-aiban szabályozott] speciális törvényi rendelkezéseket, érvényesíteni a törvény szerint kizárólag a fővárosi kerületekre irányadó szabályokat.

2.3. A jelen ügy tárgyát képező Ör.2. 18. § (1) bekezdése a fővárosi területszervezési ügyekre is irányadó rendelkezést tartalmaz, amikor a népszavazásban érintett választópolgárok részvételi jogának általános szabályait értelmezi a fővárosi kerületre akként, hogy „ha a népszavazással érintett terület nem lakott területrésze is vonatkozik akkor az Ötv. 46. § (2) bekezdésében szabályozott érintett településrész választópolgárai alatt Budapest XXIII. kerület valamennyi választópolgárát érteni kell”.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint e szabály ellentétben áll az Ötv. 66—66/C. §-aival, de sérti az Ötv. 46. § (2) bekezdését is.

Az Ötv. — az általános szabályok között — azon területszervezési ügyekre irányadóan, amikor a helyi népszavazásban csak az érintett terület rész választópolgárai vehetnek részt, az alábbiak szerint rendelkezik:

Az Ötv. 46. § (2) bekezdése értelmében a községegyesítés és a községegyesítés megszüntetésének kezdeményezése, továbbá társult képviselő-testület alakítása, ilyenből való kiválás esetén a kötelező helyi népszavazásban csak az érintett településrész választópolgárai vehetnek részt.

Az Ötv. 56. § (1) bekezdése szerint az érintett képviselő-testületek megállapodhatnak terület rész átadásáról, átvételéről vagy cseréjéről, a (2) bekezdése alapján pedig lakott terület rész átadása esetén az ott lakó választópolgárok — falugyűlésen vagy helyi népszavazással kinyilvánított — többségi támogatása szükséges a megállapodáshoz. Lakott terület rész átadása nem tagadható meg, ha azt az ott lakó választópolgárok többsége helyi népszavazással kezdeményezi.

Az e tárgykörrel kapcsolatos rendelkezések az Ötv. fővárosi fejezetében differenciáltabb megfogalmazást nyertek. Így az Ötv. 66. § (5) bekezdése a fővárosi kerület terület részének más kerülethez való csatolására irányadóan csak a képviselő-testületi közös kezdeményezést

[quasi az 56. § (1) bekezdést] említi, ebben az esetben helyi népszavazás kötelező kiírásáról csak akkor szól, ha azt a Kormány kezdeményezi (66/C. §). Nem tesz viszont említést arról, hogy kötelező helyi népszavazással kezdeményezhető-e a fővárosi kerület terület részének más kerülethez való csatolása. Felmerülhet, hogy ebben az esetben a lakott terület rész átadására vonatkozó Ötv. 56. § (2) bekezdése az irányadó, viszont az Alkotmánybíróság álláspontja szerint e szabályt a fővárosra nem lehet alkalmazni. Míg az Ötv. 56. § (2) bekezdése azt mondja, hogy a terület rész átadása tárgyában megtartott helyi népszavazás eldönti az ügyet, addig a főváros tekintetében ez nem érvényesülhet, mert az Ötv. 93. § (4) bekezdés értelmében a fővárosi kerületek kialakításával összefüggő kérdésekben az Országgyűlés dönt. A fővárosi kerület terület részének más kerülethez való csatolása pedig a fővárosi kerületek kialakításával összefüggő kérdés.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Ötv. 46. § (2) bekezdése a főváros tekintetében a főváros határán belül a kerületi tagolódás megváltoztatásának arra az esetére vonatkozatható, amikor az adott kerület településrésze új kerületet kíván létrehozni. Az adott terület részen megtartandó kötelező helyi népszavazásra vonatkozó szabályozás ebben az esetben is becsatlakozik a fővárosra irányadó speciális rendelkezésekhez, mivel az Ötv. 66. §-a értelmében ez az előkészítő eljárás, a kezdeményezés feltétele. Ezen túl mind a fővárosból való kiválás (legyen az maga az egész kerület vagy városrészi önkormányzata), mind a fővároshoz való csatlakozás [az előbbi esetben az Ötv. 66/A. § (1) bekezdése az utóbbiban a 66/B. §-a] szerint az Ötv. fővárosi fejezetében részletes szabályozást nyert.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Ör.2. 18. § (1) bekezdése akadályát képezi az Ötv. 66—66/C. §-ai érvényesülésének. Az Ör.2. 18. § (1) bekezdése ugyanis „az érintett terület rész választópolgárainak” a helyi népszavazásban való részvételi jogát kívánja szabályozni, csak hogy abból nem derül ki, hogy a fővárosból való kiválásra [Ötv. 66/A. § (1) bekezdés], a főváros határán belül új kerület létrehozására (66. §), vagy éppenséggel a fővárosi kerület terület részének más kerülethez való csatolására [66. § (5) bekezdés] irányuló kezdeményezés alapján megtartott népszavazásról van-e szó. Az a megoldás, ahogy Ör.2. 18. § (1) bekezdése az Ötv. 46. § (2) bekezdését általános érvénnyel kívánja a fővárosi területszervezési ügyek mind-egyikére alkalmazni olyan helyzetet teremt, amely meggátolhatja az Ötv.-nek a fővárosi területszervezési ügyekre irányadó rendelkezési alkalmazását, ezáltal sérti az Ötv. 66—66/C. §-ait.

Az Ötv. a fővárosi területszervezési ügy jellege, mind pedig az azt kezdeményező oldaltól differenciál, és ehhez igazítja a helyi népszavazást. Ezzel szemben az Ör.2. 18. § (1) bekezdése a 66—66/C. §-ai szerinti különbségtelt egyáltalán nem teszi meg, a 18. § (3) bekezdésben pedig az Ötv.-t érintően — hiányosan — úgy rendelkezik, hogy „e rendeletben nem szabályozott kérdésekben a helyi

önkormányzatokról szóló, többször módosított 1990. évi LXV. tv. 45—50 §-ai az irányadók”.

Az Ör.2. 18. § (1) bekezdése ellentétes az Ötv. 46. § (2) bekezdésével is, mivel azt akként értelmezi, hogy a „nem lakott területrészt” mint szempont irányadó a népszavazásban való részvételi kör meghatározásában. Mint fõnt bemutatásra került a fõvárosi területszervezési ügyeket érintõen a településrészt választópolgárai többféle kérdésben jogosultak helyi népszavazásra. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint önmagában a „nem lakott területrészt” nem lehet szempont a népszavazásban részt vevõ (sem pedig az azt kezdeményezõ) választópolgárok körének meghatározása során. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Ötv.-ben a területszervezési ügyekre vonatkozó helyi népszavazás funkciója nem a lakatlan területek hovatartozásáról való döntés. Helyi rendeletben e szempont figyelembevételével sem lehet az Ötv. 46. § (2) bekezdését kiterjesztõen értelmezni.

A fenti indokok alapján az Alkotmánybíróság az Ör.2. 18. § (1) bekezdését megsemmisítette.

3. Az Alkotmánybíróság az Ör.2. 7. § (1) bekezdés *d)* pontja megsemmisítésére irányuló kérelmet elutasította.

Az indítványozó az Ör.2. 7. § (1) bekezdés *d)* pontját azért támadja, mert álláspontja szerint a törvényi szabályokhoz képest szûkíti a helyi népszavazás kezdeményezésére jogosultak körét akkor, amikor úgy rendelkezik, hogy: „A helyi népszavazást a polgármesternél kezdeményezheti Soroksáron lakóhellyel és választójoggal rendelkező választópolgárok legalább 25%-a.”

Az Ötv. 45. § (1) bekezdése szerint „a helyi népszavazásban és népi kezdeményezésben az vehet részt, aki a helyi önkormányzati választáson választójogosult”.

Az Ötv. 47. § (1) bekezdés *d)* pontja értelmében a helyi népszavazást a polgármesternél kezdeményezheti „az önkormányzati rendeletben meghatározott számú választópolgár, ami nem lehet kevesebb a választópolgárok tíz százalékánál, és nem lehet több a választópolgárok huszonöt százalékánál”.

Erre irányadóan a választójogosultság fogalmát az Övt. rendelkezései részletezik. Az Övt. 2. § (1) bekezdése szerint „minden nagykorú magyar állampolgár, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye Magyarországon van, az önkormányzati választásokon választó és választható. A választójog megilleti a Magyarországra bevándorolt — a magyar jog szerint nagykorú — nem magyar állampolgárt is (a továbbiakban együtt: választópolgár)”.

Az Övt. 2. § (3) bekezdése ugyanakkor akképpen rendelkezik, hogy „a választópolgár a választójogát szabad elhatározása alapján, — az e törvényben foglaltak kivételével — lakóhelyén gyakorolja”. Ha nem a lakóhelyén kívánja gyakorolni, akkor az Övt. 2. (4) bekezdése az irányadó, amelynek értelmében „az a választópolgár, aki lakóhelye mellett legkésõbb a választás kitûzését megelőző

napig tartózkodási helyet létesített, igazolással választójogát tartózkodási helyén gyakorolhatja”.

A fenti jogszabályi rendelkezések alapján megállapítható, hogy téved az indítványozó amikor azt állítja, hogy az Ör.2. a „lakóhellyel és választójoggal” rendelkezés feltételeinek a meghatározásával megsértette a törvényeket. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a helyi népszavazás kezdeményezésére elõírt ezen feltételek nem akadályozzák a választópolgárok helyi önkormányzathoz való jogának közvetlen gyakorlását. Szintén nem helytálló az az indítványozói felvetés, amely a választópolgárok legalább 25%-ának kezdeményezését elõíró rendelkezéssel szemben fogalmazódott meg. A kezdeményezés feltételül a választópolgárok 25%-át, mint maximumot maga az Ötv. 47. § (1) bekezdés *d)* pontja fogalmazza meg, az pedig hogy az Ör.2. ezt a lakóhellyel és választójoggal rendelkezők számarányához viszonyítja, a népszavazással kapcsolatos választójogosultság szempontjából nincs ellentétben az Ötv. és Övt. rendelkezéseivel.

IV.

1. Az Alkotmánybíróság a fentiek szerinti érdemi eljárást a hatályos Ör.2. vonatkozásában folytatta le, az Ör.2. 18. § (4) bekezdése által hatályon kívül helyezett Ör.1. vizsgálata tekintetében az eljárást megszüntette, mivel az Alkotmánybíróság hatásköre utólagos absztrakt normakontroll esetén a róla szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) értelmében csak hatályos jogszabályi rendelkezésre terjed ki.

2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányossági panasz tárgyában is megszüntette az eljárást.

Az Ötv. korábban hatályos 51. §-a következképpen rendelkezett: „Az Alkotmánybírósághoz alkotmányossági panaszt lehet benyújtani a helyi népszavazás elrendelésének jogszabálysértõ elutasítása, lebonyolítása, illetõleg a helyi népi kezdeményezés tárgyalásának jogellenes elutasítása miatt. Az alkotmányossági panaszt a jogszabálysértéstõl számított tizenöt napon belül lehet benyújtani.”

Az Ötv. 51. §-át hatályon kívül helyezte a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Vetv.) 155. § *i)* pontja, 1997. november 6-i hatállyal. A Vetv. átalakította a helyi népszavazással kapcsolatos jogorvoslati rendszert, azt, az aláírásgyûjtõ ívek hitelesítéséhez kapcsolta, illetve a rendes bíróságoknak biztosít hatáskört a népszavazással kapcsolatos döntések felülvizsgálatára (146. §). Ezzel egy idõben az Alkotmánybíróság helyi népszavazással kapcsolatos alkotmányossági panasz hatáskörét hatályon kívül helyezte.

Mivel az érdemi eljárás alatt az indítvány elbírálására vonatkozó alkotmánybírósági hatáskör megszűnt, ezért az alkotmányossági panasz tárgyában az Alkotmánybíróság az eljárást megszüntette. [Hasonló tartalmú döntéseket

hozott az Alkotmánybíróság a 715/H/1997. AB végzésben (ABH 1998. 1249.); 963/H/1997. AB végzésben (ABH 1998. 1270); az 1168/H/1997. AB végzésben (ABH 1998. 1276.) stb.]

Az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Közlönyben való közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 879/B/1997.

Az Alkotmánybíróság 15/1999. (VI. 3.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának a veszprémi Vár és az Óváros tér forgalmának szabályozásáról szóló 35/1997. (II. 21.) Kh. számú határozata alkotmányellenes, és ezért azt e határozat közzétételének napjával megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az Alkotmánybírósághoz indítvány érkezett, amelynek előterjesztője kérte Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának a veszprémi Vár és az Óváros tér forgalmának szabályozásáról szóló 35/1997. (II. 21.) Kh. számú határozata (a továbbiakban: H.) alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó véleménye szerint jogsértést követett el Veszprém Megyei Jogú Város Közgyűlése (a továbbiakban: Közgyűlés), ami-

kor az indítvánnyal támadott határozatával a Vár teljes területére várakozási korlátozást és tilalmat, az Óváros térnek a Városháza délkeleti homlokzata menti szakaszán forgalomkorlátozást rendelt el, mivel a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 10. §-a és a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 1. § (3) bekezdése és 16. § (1) bekezdése alapján a helyi közlekedés rendjének szabályozására kapott törvényi felhatalmazás alapján a H.-ban szabályozott módon csak és kizárólag önkormányzati rendelet alkothatott volna. Álláspontja szerint „ennek következtében a jelenleg alkalmazott határozati forma törvényt sértő, és a kellő jogi hatás kiváltására nem is alkalmas”, és ezért kérte a H.-nak mint „jogszabályi hatás kiváltására alkalmatlan jogi eszköz semmisségének” és alkotmányellenességének megállapítását.

II.

1. Az Alkotmánybíróság által az Alkotmánynak az eljárás során figyelembe vett rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„44/A. § (1) A helyi képviselő-testület:

a) önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat, döntése kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül,”

„44/A. § (2) A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

2. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) indítvánnyal érintett és az Alkotmánybíróság által az eljárás során figyelembe vett rendelkezései:

„1. § Az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik:

b) a jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének utólagos vizsgálata;”

„37. § Az alkotmányellenesség utólagos megállapítását kezdeményező indítványban javasolni kell a jogszabály vagy az állami irányítás egyéb jogi eszközének teljes vagy részbeni megsemmisítését.”

„40. § Ha az Alkotmánybíróság a jogszabály, illetőleg az állami irányítás egyéb jogi eszközének alkotmányellenességét állapítja meg, a jogszabályt vagy az állami irányítás egyéb jogi eszközét teljesen vagy részben megsemmisíti.”

„42. § (1) A 40. §-ban foglalt esetben a határozat közzétételének napján veszti hatályát a jogszabály vagy annak rendelkezése, és minősül visszavontnak az állami irányítás egyéb jogi eszköze vagy annak rendelkezése.”

3. Az Alkotmánybíróság által a Jat.-nak az eljárás során figyelembe vett rendelkezései:

„1. § (1) A jogalkotó szervek a következő jogszabályokat alkotják:

f) az önkormányzat rendeletet.”

„10. § Az önkormányzat rendeletet ad ki

a) törvény, törvényerejű rendelet vagy kormányrendelet felhatalmazása alapján a helyi, területi sajátosságoknak megfelelő részletes szabályok megállapítására;

b) a magasabb szintű jogszabályban nem rendezett társadalmi viszonyok rendezésére.”

„Az állami irányítás egyéb jogi eszközei

Határozat

46. § (1) Az Országgyűlés, a Kormány, a kormánybizottságok, az önkormányzatok és az önkormányzatok szervei határozatban szabályozzák az általuk irányított szervek feladatait, a saját működésüket, és állapítják meg a feladatkörükbe tartozó terveket.

(2) E rendelkezés nem érinti az (1) bekezdésben felsorolt szerveknek az egyedi határozat meghozatalára vonatkozó jogát.”

4. Az Alkotmánybíróság által az Ötv.-nek az eljárás során figyelembe vett rendelkezései:

„1. § (3) A helyi önkormányzat — a törvény keretei között — önállóan szabályozhatja, illetőleg egyedi ügyekben szabadon igazgathatja a feladat- és hatáskörébe tartozó helyi közügyeket. Döntését az Alkotmánybíróság, illetve bíróság és kizárólag jogszabálysértés esetén bírálhatja felül.”

„2. § (2) Önkormányzati döntést a helyi önkormányzat képviselő-testülete — annak felhatalmazására bizottsága, a részönkormányzat testülete, a helyi kisebbségi önkormányzat testülete, társulása, a polgármester —, illetőleg a helyi népszavazás hozhat. Törvény a polgármesternek, főpolgármesternek, megyei közgyűlés elnökének kivételesen önkormányzati feladat- és hatáskört állapíthat meg.”

„16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

5. Az Alkotmánybíróság által a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Tv.) eljárás során figyelembe vett rendelkezései:

„3. § (1) A közúti közlekedésben mindenkinek joga van részt venni; a közutat és a közforgalom előtt el nem zárt magánutat közlekedés céljából gyalogosként vagy — meghatározott feltételek teljesítése esetén — járművezetőként bárki igénybe veheti. Jogszabály gyalogosok és járművek közlekedését egyes közutakon korlátozhatja vagy kizárhatja.”

„8. § (1) A közúti közlekedéssel összefüggő állami és önkormányzati feladatok:

a) a közúti közlekedés tervezése, fejlesztése, szabályozása és ellenőrzése;”

„9. § (2) A közúti közlekedéssel összefüggő önkormányzati feladatok ellátásáról a helyi önkormányzat képviselő-testülete gondoskodik.”

III.

Az indítvány megalapozott.

Az Abtv. 1. § b) pontja alapján az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik a jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének utólagos vizsgálata.

Az Alkotmánybíróságnak ezért hatáskörének megállapítása érdekében tisztáznia kellett a H. jogi jellegét. A H. olyan tartalmat hordoz, amely alkalmassá teszi arra, hogy az állami irányítás egyéb jogi eszközei közé sorolható önkormányzati határozatként érvényesüljön, ezért az Alkotmánybíróság vizsgálta a támadott H. tartalmi alkotmányosságát.

A Jat. 1. § (1) bekezdés f) pontja szerint jogszabálynak minősül az önkormányzat rendelete. Az önkormányzati határozat azonban nem jogszabály, hanem — az egyedi határozatok kivételével — a Jat. 46. § (1) bekezdése alapján az állami irányítás egyéb jogi eszköze. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvánnyal támadott H. az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek minősül, mivel Veszprém város területén a Vár és az Óváros tér forgalmának szabályozásakor a technikai feladatok meghatározása mellett olyan szabályozást is tartalmaz, amely az állampolgárok széles körét érintő általános szabályokat foglal magában, őket a közút járművel történő használatában korlátozza, illetőleg kizárja a szabályozás alá vont területen azáltal, hogy a fent meghatározott közutakon behajtási és parkolási korlátozást rendel el.

A Tv. 3. § (1) bekezdése alapján járművek közlekedését korlátozni vagy kizárni csak jogszabállyal lehet. Ezért az Alkotmánybíróság megalapozottnak tartotta az indítványozónak azt az álláspontját, amely szerint jogsértő a H., mivel az Ötv. 16. § (1) bekezdése alapján az állampolgárok széles körét érintő kérdésben az Ötv. 16. § (1) bekezdésében és a Tv. 3. § (1) bekezdésében kapott törvényi felhatalmazás alapján önkormányzati rendelettel, tehát jogszabályban kell szabályozni a közút járművek — tulajdonos lakóhelye vagy funkció (áruszállítás, anyagszállítás, kommunális munkavégzés) szerint — meghatározott körével történő használatának korlátozását vagy kizárását. Az Alkotmánybíróság — arra tekintettel, hogy az indítvány által vitatott H. olyan jogi

szabályozást tartalmaz, amely formáját tekintve a Jat. szerint az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek tekinthető, ugyanakkor annak kibocsátója nem a Tv. 3. § (1) bekezdésében meghatározott jogszabályi formában végezte el a jogi szabályozást — megállapította, hogy a támadott H. az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság alapvető elvét és követelményeit sérti, ezért az alkotmányellenes, és azt e határozat közzétételének napjával megsemmisítette.

A határozatnak a Magyar Közlönyben való közzétételére vonatkozó rendelkezése az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 1228/B/1997/6.

A Miniszterelnök határozatai

A Miniszterelnök 19/1999. (VI. 3.) ME határozata

az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság Tanácsa
tagjának kinevezéséről

Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottságról szóló 147/1998. (IX. 16.) Korm. rendelet 7. §-ának (1) bekezdése alapján — a gazdasági miniszter javaslatára —

dr. Vass Nándort, a Környezetvédelmi Minisztérium helyettes államtitkárát

az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság Tanácsa tagjává

1999. május 15-i hatállyal — 3 évi időtartamra —
kinevezem.

Budapest, 1999. május 20.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

IRÁNYMUTATÁSOK, IV. rész JOGEGYSÉGI HATÁROZATOK

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága
jogegységi határozata

2/1999. PJE szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának jogegységi tanácsa a Polgári Kollégium Gazdasági Szakágának vezetője által kezdeményezett jogegységi eljárásában meghozta a következő

jogegységi határozatot:

A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló, többször módosított 1991. évi IL. törvény 27. §-a (2) bekezdésnek *b*) pontja szerint a jogerős és végrehajtható bírósági, hatósági határozaton (végrehajtható okiraton) alapuló, lejárt, pénz- vagy pénzben kifejezett vagyoni követelés alapján csak akkor van helye az adós gazdálkodó szervezet fizetéseképtelensége megállapításának, ha a hitelező az ilyen határozat, illetve okirat birtokában eredménytelenül kísérelte meg a végrehajtást.

INDOKOLÁS

I.

A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma Gazdasági Szakágának vezetője — a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (Bsz.) 29. §-a (1) bekezdésének *a*) pontja és 31. §-a (1) bekezdésének *a*) pontja alapján — a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló, többször módosított 1991. évi IL. törvény (Cstv.) 27. §-a (2) bekezdésének *a*) és *b*) pontjában foglalt rendelkezések értelmezésével kapcsolatban jogegységi határozat hozatalára tett indítványt, s indítványát, amelyet a jogegységi tanács nem nyilvános ülésén módosított, a következőkkel indokolta:

A Cstv. 27. §-ának (2) bekezdése értelmében a bíróság az adós fizetéseképtelenségét akkor állapítja meg, ha

a) nem vitatott vagy elismert tartozását az esedékességét követő 60 napon belül nem egyenlítette ki, vagy

b) a vele szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt, vagy

c) a fizetési kötelezettségét a csődeljárásban kötött egyezség ellenére nem teljesítette.

A bíróságok gyakorlatában vitatott az, hogy a hitelező jogerős és végrehajtható bírósági, hatósági határozat bir-

tokában mikor kérheti az adós fizetése képtelenségének megállapítását.

Az egyik álláspont szerint a Cstv. 27. §-a (2) bekezdésének *a)* pontja lehetőséget ad az adós fizetése képtelenségének megállapítására, ha a hitelező követelését az adós nem vitatta, tehát a hitelező követelésének bejelentésére nem adott választ. Ebben az esetben a hitelező választhat, hogy követelését bírósági (közigazgatási) eljárás útján érvényesíti, vagy az adós fizetése képtelenségének megállapítását kéri. Indokolatlan, hogy a hitelező ne kérhesse az adós fizetése képtelenségének megállapítását akkor is, ha bírósági (közigazgatási) eljárás lefolytatását kérte, és ennek alapján jogerős és végrehajtható bírósági, hatósági határozat birtokában van. Ennek az álláspontnak megfelelően a hitelező a jogerős és végrehajtható bírósági, hatósági határozat birtokában ismét választhat, hogy az adós fizetése képtelenségének megállapítását vagy a határozat végrehajtását kéri.

A másik álláspont szerint a hitelező ugyan választhat, hogy az adós által nem vitatott követelése alapján az adós fizetése képtelenségének megállapítását vagy bírósági (közigazgatási) eljárás lefolytatását kéri, de ha az eljárás eredményeképpen jogerős és végrehajtható bírósági, hatósági határozat birtokában van, a választás joga újból már nem illeti meg. Ebben az esetben a fizetése képtelenség megállapítását a hitelező csak akkor kérheti, ha az adóssal szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt.

Mivel a Cstv. alkalmazásának legalapvetőbb kérdéséről, a felszámolás elrendelésére alapot adó fizetése képtelenség megállapításának feltételeiről van szó, a joggyakorlat bizonytalansága nem tartható fenn.

II.

A legfőbb ügyész képviselőjének álláspontja szerint az adós fizetése képtelenségének megállapítására a Cstv. vagylagos lehetőséget biztosít. A hitelező választhat, hogy — az adós által nem vitatott és az esedékességet követő 60 napon belül ki nem egyenlített tartozás esetén — felszámolási eljárás indítását kezdeményezni, vagy peres eljárás útján érvényesíti követelését. Ez utóbbi út választása esetén — figyelemmel arra, hogy a Cstv. a végrehajtás eredménytelenségét mint a fizetése képtelenség megállapítására okot adó körülményt külön nevesíti — a jogerős határozat végrehajtását a végrehajtás valamennyi módján meg kell kísérelni, és csak ennek eredménytelensége után van lehetőség fizetése képtelenség megállapítására.

III.

A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló, jelenleg hatályos, lényegesen az 1993. évi LXXXI. törvénnyel, valamint az 1997. évi XXVII. tör-

vénnyel módosított 1991. évi II. törvény (a korábbiak szerint: Cstv.) 1. §-ának (3) bekezdése értelmében a felszámolási eljárás olyan eljárás, amelynek célja, hogy a fizetése képtelen adós jogutód nélküli megszüntetése során a hitelezők a törvényben meghatározott módon kielégítést nyerjenek.

Az adós fogalmát a Cstv. 3. §-a (1) bekezdésének *b)* pontja határozza meg. E szerint adós az a gazdálkodó szervezet, amely tartozásait (tartozásait) az esedékességkor nem tudta vagy előreláthatóan nem tudja kiegyenlíteni. A *c)* pont szerint pedig hitelező a felszámolási eljárásban — a felszámolás kezdő időpontjáig — az, akinek az adóssal szemben jogerős és végrehajtható bírósági, hatósági határozaton (végrehajtható okiraton) alapuló, vagy az adós által nem vitatott, vagy elismert, lejárt pénz- vagy pénzben kifejezett vagyoni követelése van. A felszámolási eljárás — egyebek mellett — az adós vagy a hitelező kérelmére folytatható le [Cstv. 22. § (1) bekezdés].

Az adós vagy a hitelező kezdeményezésére indult felszámolási eljárásban a Cstv. 27. §-ának (2) bekezdése alapján a bíróság az adós gazdálkodó szervezet fizetése képtelenségét akkor állapítja meg, ha az a nem vitatott vagy elismert tartozásait az esedékességet követő 60 napon belül nem egyenlítette ki [*a)* pont], vagy a vele szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt [*b)* pont], vagy fizetési kötelezettségét a csődeljárásban kötött egyezség ellenére nem teljesítette [*c)* pont].

Az egyedi végrehajtás mellett a felszámolási eljárás keretében a vagyoni végrehajtás másik fő típusa, a teljes (totális) végrehajtás történik. A felszámolási eljárás lefolytatására azonban nemcsak az egyedi végrehajtás eredménytelensége esetén kerülhet sor. A fizetése képtelenség vagylagosan felsorolt feltételei pénzforgalmi szemléletű szabályozást tükröznek. Nincs lehetőség a fizetése képtelenség tényének vizsgálatánál például annak figyelembevételére sem, hogy az adós vagyona esetleg meghaladja a vele szemben támasztott követelést vagy követeléseket.

A jogalkalmazási bizonytalanságot, eltérő jogértelmezést az okozza, hogy — felszámolási eljárás kezdeményezésére jogosult — hitelező az is, akinek az adóssal szembeni, jogerős és végrehajtható bírósági, hatósági határozaton (végrehajtható okiraton) alapuló követelése van. Az adósnak — a hitelező fogalmánál tágabb körű — törvényi meghatározása is magában foglalja az ilyen határozat, illetve okirat szerinti tartozást. A fizetése képtelenségi feltételek sorában azonban önállóan nevesítve nem szerepel az az eset, ha az adós az említett határozatban vagy okiratban szereplő fizetési kötelezettségének nem tesz eleget.

A felvetett jogértelmezési probléma megoldásánál abból kell kiindulni: a Cstv. 27. §-a (2) bekezdésének *a)* pontja azt határozza meg, hogy a nem vitatott vagy elismert tartozás esetén milyen további feltétel — a tartozásnak az esedékességet követő 60 napon belüli ki nem egyenlítése — folytán tekintendő az adós fizetése képtelennek. A törvényhely (2) bekezdésének *b)* pontja pedig a jogerős bírósági, hatósági határozaton (végrehajtható okiraton) alapuló tartozás vonatko-

zásában a fizetéseképtelenség tényének megállapításához a végrehajtás eredménytelenségét kívánja meg.

Kétségtelen: e két fizetéseképtelenségi ok nem azonos súlyú, hiszen az *a*) pont szerinti fizetéseképtelenség kimondásához elegendő az, hogy az adós például a hitelező által számára megküldött számla vagy fizetési felszólítás szerinti tartozását az esedékességet követő 60 napon belül nem egyenlítette ki, s azt — legkésőbb a hitelezői kérelemről való bírósági értesítéséig — nem vitatta. A *b*) pont esetében pedig szükséges a végrehajtható okirat alapján az egyedi végrehajtás eredménytelenségének igazolása is. Mindez azonban nem hozza a *b*) pont szerinti hitelezőt méltánytalanul hátrányos helyzetbe, mert az egységes bírói gyakorlat a végrehajtás eredménytelenségének vizsgálata körében megelégszik az azonnali beszédési megbízás sikertelenségének igazolásával.

A végrehajtás megkísérlésének szükségessége következik a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 1. §-ában foglaltakból, miszerint a bíróságok és a jogvitát eldöntő más szervek határozatait, továbbá egyes okiratokon alapuló követeléseket bírósági végrehajtás útján, e törvény szerint kell végrehajtani. A jogerős és végrehajtható bírósági, hatósági határozaton (végrehajtható okiraton) alapuló hitelezői követelések esetén tehát a felszámolási eljárás nem vehető igénybe az egyedi bírósági végrehajtás helyett, hanem csak ez utóbbi eredménytelenségének igazolása után.

Az egyedi végrehajtás kötelező megkísérlését írja elő egyébként a hitelezőként nagyszámú ügyben fellépő adóhatóság számára az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény (Art.) is. A törvény 87. §-ának (1) bekezdése ugyanis akként rendelkezik, hogy az adótartozás behajtása érdekében a tartozást megállapító vagy nyilvántartó adóhatóság a végrehajtható okirat alapján a végrehajtás iránt haladéktalanul intézkedik. Az Art. 87—94. §-ai pedig részletesen szabályozzák az egyedi vagyoni végrehajtás egyik útját jelentő közigazgatási végrehajtást, adóvégrehajtást.

A kifejtettek következtében a jogegységi tanács az indítványozó által felvetett kérdésben — a Bsz. 27. §-ában, 29. §-a (1) bekezdésének *a*) pontjában és 32. §-ának (4) bekezdésében foglaltak alapján — a rendelkező rész szerint határozott.

Budapest, 1999. május 5.

Dr. Horeczky Károly s. k.,
a tanács elnöke

Dr. Murányi Katalin s. k.,
előadó bíró

Dr. Gabányi Józsefné s. k.,
bíró

Dr. Haitzsch Gyula s. k.,
bíró

Dr. Berkesné
Dr. Dancs Mária s. k.,
bíró

Ne feledje!

Rendszerünk megvásárlásával és használatával
a hivatalos jogszabályszovegek kezelését tanulja meg.

CD-JOGÁSZ[®] **a magyar jogszabályok hivatalos hatályos szövege**

A CD-JOGÁSZ szolgáltatásként valósul meg. A CD-lemezek rendszeres küldésén kívül ügyfelünk részletes kézikönyvet és „forródrót” szolgáltatást kap. Az újabb programváltozatok legalább egy évig ingyenesek.

A CD-JOGÁSZ előfizetője automatikusan lehetőséget kap arra, hogy a Magyar Hivatalos Közlönykiadó online szolgáltatásait kedvezményesen vegye igénybe.

Éves előfizetési díjak

Egyszeri belépési díj	12 000 Ft + áfa
Önálló változat	36 000 Ft + áfa
5 munkahelyes hálózati változat	48 000 Ft + áfa
10 munkahelyes hálózati változat	60 000 Ft + áfa
25 munkahelyes hálózati változat	72 000 Ft + áfa
50 munkahelyes hálózati változat	84 000 Ft + áfa
100 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft + áfa

A hálózati besorolás az egyidejűleg kiszolgálható felhasználók száma alapján készült.

Az alapszolgáltatás mellett vállaljuk a program installációját, betanítását, illetve a hálózati használattal kapcsolatos szaktanácsadást egységesen 4000 Ft + áfa díjért, ügyfelünk telephelyén.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., tel.: 06-80-200-723, 266-5095; fax: 266-8906) kérjük eljuttatni.

M E G R E N D E L Ő L A P

Megrendeljük a **CD-JOGÁSZ[®]**változatát.....példányban,
1999. hónaptól.

A megrendelő (cég) neve:
címe:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

Küldési cím és név:

A megrendelés ellenértékét a számla kézhezvételétől számított 8 napon belül, a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámra átutaljuk.

Kelt:

.....

cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kormányrendelet felhatalmazása alapján jelenteti meg a Miniszterelnöki Hivatal a Magyar Közlöny mellékleteként a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐT**. A lap hetente, szerdánként, tematikus főrészekben hitelesen közli a legfőbb állami, önkormányzati, társadalmi, gazdasági szervek, illetve szervezetek személyi, szervezeti, igazgatási és képzési, valamint az üzleti élet híreit. Térítési díj ellenében közzétesszük a Kincstári Vagyon Igazgatóság vagyonértékesítési pályázatait, az állami, társadalmi, gazdasági szervezetek, parlamenti pártok, tb-önkormányzatok, kamarák, helyi önkormányzatok, egyházak, különböző képviseltek közleményeit. Fizetett hirdetésként — akár színes oldalakon is — helyet kaphatnak az Értesítőben a gazdálkodó szervezetek, egyetemek, alapítványok, de magánszemélyek közérdeklődésre számot tartó közlései is. Őszintén reméljük, hogy a hírek, információk, közlemények egy lapban történő pontos és rendezett formában való közreadásával sikerül hatékonyabbá és eredményesebbé tenni előfizetőink tájékozódását a hivatali és üzleti életben. Az érdeklődők számára egyéb hasznos információkat is nyújt a lap.

A lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. címén, levélcím: 1394 Budapest 62., Pf. 357; faxszám: 318-6668. 1999. évi éves előfizetési díja: 6384 Ft áfával. Egy példány ára 24 oldalig 140 Ft áfával, utána 8 oldalanként 35 Ft áfával.

A **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** egyes számai megvásárolhatók a Kiadó közlönnyboltjában: 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780.

MEGRENDELŐ LAP

Megrendelem a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

A megrendelő neve:

címe (város/község, irányítószám):

utca, házsám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

Előfizetési díj a 2000. évre

fél évre: 3192 Ft áfával

egy évre 6384 Ft áfával

Számlát kérek a befizetéshez

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapok raszóló előfizetésüket folyamatosan tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük az 1999. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapraszeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Azesetleges módosítás szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezésétkövetően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Fax: 318-6668.)

Az 1999. évi lapárak

Magyar Közlöny	38 304 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alaprogram Hírlevele	2 016 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	8 064 Ft/év	Önkormányzatok Közlönye	2 688 Ft/év
Belügyi Közlöny	10 080 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	12 432 Ft/év
Cégek Közlöny	40 656 Ft/év	Pénzügyi Szemle	9 072 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	9 744 Ft/év	Sport Értesítő	2 016 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	7 056 Ft/év	Statisztikai Közlöny	5 712 Ft/év
Határozatok Tára	9 744 Ft/év	Turisztikai Értesítő	5 040 Ft/év
Hivatalos Értesítő	6 384 Ft/év	Ügyeségi Közlöny	2 688 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	6 384 Ft/év	Vízügyi Értesítő	5 376 Ft/év
Ipari és Kereskedelmi Közlöny	10 416 Ft/év	Bányászati Közlöny	2 016 Ft/év
Környezetvédelmi Értesítő	6 048 Ft/év	Légügyi Közlemények	672 Ft/év
Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Értesítő	9 408 Ft/év	Élet és Tudomány	4 368 Ft/év
Kulturális Közlöny (a Művelődési Közlöny jogutódja)	7 728 Ft/év	Ludové Noviny	896 Ft/év
Külgazdasági Értesítő	8 736 Ft/év	Neue Zeitung	1 848 Ft/év
Magyar Közigazgatás	3 696 Ft/év	Természet Világa	2 352 Ft/év
Szociális és Munkügyi Közlöny	7 056 Ft/év	Valóság	2 688 Ft/év
Oktatási Közlöny (a Művelődési Közlöny jogutódja)	9 408 Ft/év		

Az árak a 12%-os áfát is tartalmazzák.

CD-JOGÁSZ számítógépes jogszabálygyűjtemény, a Magyar Hivatalos Közlönykiadó hivatalos kiadványa

1999. évi éves hatályosítási díjak

Önálló változat	36 000 Ft + 12% áfa	25 munkahelyes hálózati változat	72 000 Ft + 12% áfa
5 munkahelyes hálózati változat	48 000 Ft + 12% áfa	50 munkahelyes hálózati változat	84 000 Ft + 12% áfa
10 munkahelyes hálózati változat	60 000 Ft + 12% áfa	100 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft + 12% áfa

Egyszeri belépési díj: 12 000 Ft + áfa.

Az előfizetők a kiadó online szolgáltatásait kedvezményesen vehetik igénybe.

A **Házi Jogtanácsadó** című lapot kiadja a Házi Jogtanácsadó Könyv- és Lapkiadó Kft. (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.). Éves előfizetési díja 2016 Ft áfával. Előfizetésben megrendelhető: a szerkesztőségben (1101 Budapest, Salgótarjáni út 20.), a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címén, a hírlapkézbesítőknél, vidéken a postahivatalokban, Budapesten a Magyar Posta Rt. HI kerületi ügyfélszolgálati irodáiban, valamint a Hírlapelőfizetési Irodában (1089 Budapest, Orczy tér 1., tel.: 303-3441). A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Bártfai Béla, társelnöke: Nyéki József. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1–3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Korda Judit vezérigazgató.

Szerkesztőségi iroda: Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon/Fax: 266-5096.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: Tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 246 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában.

Éves előfizetési díj: 38 304 Ft. Egy példány ára: 90 Ft 16 oldal terjedelemig, utána + 8 oldalanként + 45 Ft.

A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407